४

'पाणी हेच जीवन'

डॉ . समृद्धी बाळासाहेब म्हात्रे
प्राध्यापिका,संदेश ज्यु . कॉलेज, पार्कसाईट, विक्रोळी

आज सर्वांनाच भेडसावणारी सर्वात मोठी समस्या म्हणजे पाणी . खरंतर पाणी ही अशी गोष्ट आहे की पाण्याविना जगण कठीण एक वेळ अन्नाविणा काही दिवस आपण राहू शकतो पण पाणी नाही तर जीवन नाही कारण आपल्या जीवनातील सर्व प्रक्रियांना पाणी लाागतेच आणि म्हणूनच पाण्याला जीवन असे म्हटले आहे .

आज संपूर्ण महाराष्ट्रात दुष्काळ पडला आहे प्रत्येक गाव, शहर पाण्याअभावाने त्रस्त आहे . अनेक कोस प्रवास करीत पाण्यासाठी वणवण भटकण्याची वेळ आता मोठयांबरोबर लहानांवरही आली आहे . पण महत्त्वाच हे आहे की आपण सर्वांनी मिळून या समस्येचा विचार करून एकत्रित पणे हा प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे . आज प्रत्येकाने ठरवले तर पावसापासून मिळणारे पाणी आपण साचवून त्याचा वर्षभर दैनंदिन कामासाठी उपयोग करता येणं शक्य आहे . माणसाने नैसर्गिक आपत्तीवंर मात करीत अनेक गोष्टींवर विजय मिळवता आहे पण आता निसर्ग ही माणसावर वरचढ झाला आहे . होय रोज वाढणारं प्रदुषण, वाढती उष्णता आपण टॉवर चा केलेला सुखसुळाट, मेट्रो चालवण्यातील वनांवर केलेले अतिक्रमण, आपल्या स्वार्थासाठी हटविलेली झाडे, जमिनीत खोलवर खड्डे करून केलेली बांधकामे अर्थात याचीच परिणामीती आज आपणा सर्वांवर होताना दिसते . आज निसर्गाचा प्रत्येक घटक आपल्यापासून दूर होत आहे .

खरच या सर्वाला जबाबदार मनुष्य आहे आणि या निसर्गावर विजय मिळविण्याचे माध्यमही मनुष्या कडेच आहे . आज भेडसावणारी पाण्याची समस्या ज्वलंत प्रश्न आहे . एकी कडे पाण्याच्या थेंबासाठी वणवण भटकणारी शाळकरी चिमुरडी मुले, ज्यांना पाण्यासाठी आपली शाळा बुडवावी लागते, शिक्षण सोडावे लागते . तर दुसरी कडे ऐशआरामात २४ तास पाण्याचा उपभोग घेणारे फलॅट मध्ये राहणारे लोक किती विसंगती आहे . सर्वांना पाण्याची गरज सारखीच परंतु पाण्याचे वितरण मात्र असमान बर गरजवंताने ही लागेल तेवढेच पाणी घ्यावे, वापरवे, तर अशी ही आपल्याकडे व्यवस्था नाही सर्रास नळाखाली पाण्याच्या बादल्या वाया घालवणारी मानसिकता आजही समाजात

Vol: 5th, Issue : I, English-Marathi, Quarterly: 1st June. 2016,ISSN : 2319-5525

आहे, एकीकडे पाण्यासाठी वणवण भटकून लोकांना जीवही गमवावा लागतो तर दुसरी कडे क्रिकेट च्या मॅच मोठमोठया मैदानावर भरवण्यास हजारो लिटर पाणी आजही वाया घालविले जात आहे .

वास्तव गंभीर असलं तरीही त्यासाठी आपण सर्वांनी एकत्र येऊन आपाल्यापरीने प्रयत्न करणे आवश्यक आहे . पाण्याचा पुर्नवापर आज काही ठिकाणी केला जातो हे तंत्र आपण ही आपल्या स्तरावर करणे आवश्यक आहे जसे एसी या पाईप मधून येणाऱ्या पाण्याचा लादी पुसण्यासाठी व झाडांना पाणी देण्यासाठी, गाडी धुण्यासाठी उपयोग होऊ शकतो, घरात भांडी, कपडे धुतलेल्या पाण्याचा उपयोग बाथरूम, टॉयलेट धुण्यासाठी नक्कीच करता येईल, सर्वांनी आपापल्या घरातील गळके नळ वेळीच दुरूस्त करून घ्यावे व हे केवळ घरापुरते न ठेवता आपण रहात असलेल्या विभागात ही या बद्दल जागरूकता निर्माण करणे आवश्यक आहे कारण थेंबे थेंबे तळे साचे, सर्वांनी पाणी वापरताना विचारपूर्वक वापरणे कुठेही पाण्याचा अतिरेक होत नाही ना याचे भान कायम ठेवावे, सणांचा निमित्ताने होणारा पाण्याचा अपव्यय टाळणे आवश्यक आहे . अशा छोटया छोटया गोष्टीतून आपण बरच पाणी वाचून शकतो व आपल्या येणाऱ्या पिढीला ही पाण्याचे महत्त्व समजावून त्यांना त्यांच्या बालवयापासूनच कमीत कमी पाण्यात दैनंदिन जीवनातील सर्व गोष्टी कशा करता येतील याचे धडे आपल्या घरापासूनच देणे आवश्यक आहे .

आपल्याला सुखी, समाधानी व जलयुक्त जविन सर्वांनीच जगावे असे वाटत असेल तर या जलाच्या संकटाशी सामना करण्यासाठी आपण प्रत्येकाने प्रतिज्ञा केली पाहिजे की येत्या पाावसाळयात मी माझ्या घराच्या गरजेपुरते तरी पाणी वाचवीन मग आपल्यावर अशीही वेळ येणार नाही की समुद्राच्या खाऱ्या पाण्यावर प्रक्रिया करून ते पाणी गोड करून त्याचा उपयोग दैनंदिन जीवनात करता येईल कारण अहो निसर्गाचा नियमच आहे समुद्र म्हणजे खारे पाणी व नदी म्हणजे गोडे पाणी अहो जर खाऱ्या पाण्यावर प्रक्रिया करून जर त्याचा आपण जीवनात उपयोग केला तर त्याचे काहीतरी दुषःपरिणाम आपल्यावर होतील क्षारयुक्त पाणी मानवी शरीराला हानी पोहोचवेल म्हणूनच

पाणी निसर्गाने दिलेले वरदान

ते वाचविण्यासाठी आपण

सर्वांनी मिळून करू काहीतरी छान .

...

Vol: 5th , Issue : I, English-Marathi, Quarterly: 1st June. 2016,ISSN : 2319-5525